

Fallet med lusten som försvann

Hur bevarar man lekfullheten, kreativiteten och lusten i skådespelandet som profession?

Josefin (Josse) Matsson

Självständigt arbete (examensarbete), 15 högskolepoäng
Konstnärligt kandidatprogram i teater med inriktning skådespeleri
Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet
Termin 6, 2024

Författare: *Josefin (Josse) Matsson*

Arbetets rubrik: Fallet med lusten som försvann - Hur bevarar man lekfullheten, kreativiteten och lusten i skådespelandet som profession?

Arbetets titel på engelska: The case of the missing joy - An actor's investigation into creativity and playfulness in profession

Handledare: *Universitetslektor Michael Norlind*

Examinator: *Universitetslektor Victoria Brattström*

SAMMANFATTNING

Hur förenar jag som skådespelare lustfylld kreativitet och professionalitet? Hur kan jag i mötet med en bransch där effektivitet och leverans av mätbara resultat ofta står i fokus värna om dimensioner i den konstnärliga yrkesprofessionen som handlar om lekfullhet, lust och risktagande? Den här undersökningen tar avstamp i en smärtsam erfarenhet jag gör när jag närmar mig examen under min skådespelarutbildning: Jag upplever att desto fler kliv jag tar mot professionen desto fler kliv går jag ifrån min lust till skådespelarkonsten. Jag kastas in i identitetskris och förvirring. Hur kan något som jag gjort så länge, känt sådan glädje inför, haft som energikälla och bränsle sen barnsben plötsligt bli någonting som ger mig olust? Jag måste ta reda på vad som sker inom mig. Kanske hänger det som sker inom mig också ihop med större strömningar och strukturer på samhällsnivå? Presentationen av min undersökning tar formen av en detektivhistoria där du som lyssnare får följa min personliga resa i sökandet efter att förstå vad som hänt med min lust till skådespeleriet och hur jag skall kunna vinna den tillbaka. Via litteratur kring kreativitet, intervjuer med andra skådespelare, sökande efter ledtrådar och kopplingar mellan primära instinktiva känslor och kognitiva processer i människans hjärna får jag genom arbetet syn på hur viktig kreativitet är för mig i skådespelarhantverket, att det faktiskt existerar en konflikt som jag ser det i branschen mellan kreativitet och mätbarhet och att den konflikten är svår att både acceptera och förändra. Jag inser vikten av och kraften i att själv börja medvetandegöra mina val och strategier. Undersökningen landar i begreppet *flow* och konkreta tillvägagångsätt för att bryta ner kreativa processer i mindre beståndsdelar. Ett system där jag ser en möjlighet för mig att just förena kreativitet, lust och profession.

Nyckelord: Skådespeleri, skådespelarkonst, mätbarhet, professionalisering, konstnärliga processer, kreativitet, new public management, flow

Referenser:

Bornemark, J. (2018). *Det omätbaras renässans: en uppgörelse med pedanternas världsherravälde* (Första upplagan). Volante. s.44

Csikszentmihályi, M., & Grip, G. (2021). *Flow: den optimala upplevelsens psykologi* (Fjärde pocketutgåvan). Natur & Kultur.

Friberg, U. (2014). *Den kapitalistiska skådespelaren: aktör eller leverantör?* Korpen.

Filosofiska rummet (2018-10-27) Avsnitt *Jag mäter - alltså finns jag*, Sveriges Radio
<https://sverigesradio.se/avsnitt/1169900>

Hansen, A. (2023-01-10) i program *Din hjärna* Säsong 3 – Avsnitt *Njutning och beroende*, SVT.
<https://www.svtplay.se/video/ep3apgk/din-hjarna/njutning-och-beroende?>

Hansen, A. (2023-01-24) i program *Din hjärna* Säsong 3 – Avsnitt *Kreativitet*, SVT
<https://www.svtplay.se/video/e2L5MZm/din-hjarna/kreativitet>

Nalbantian, S., & Matthews, P. M. (2019). *Secrets of Creativity: What Neuroscience, the Arts, and Our Minds Reveal* (1st ed.). Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/oso/9780190462321.001.0001>

Panksepp, J. (1998). *Affective neuroscience: the foundations of human and animal emotions*. Oxford University Press.

Panksepp, Jaak (2014- 01- 13) *The science of emotions*, TEDxRainier. Hämtad (2024- 05-15)
https://www.youtube.com/watch?v=65e2qScV_K8

Rydén, J (2016) *Kreativ lust: Ett försök att hitta metoder för att skapa lust i det konstnärliga arbetet*. Masteruppsats i skådespeleri Göteborg, Högskolan för scen och musik. Tillgänglig
<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/44540>

Personlig Kommunikation

Morgan, Malin (frilansande skådespelare) Backa Teater, samtal, 12 december 2024

Norlind, Michael (rörelselärare och lektor i scenkonst på Högskolan för scenkonst och musik) Eklandagatan 86, samtal, 1 februari 2024

Intervju med Jennie Rydén (skådespelare och universitetsadjunkt i enheten för pedagogik: musik, dans och teater på Högskolan för scen och musik) Angereds teater, telefonintervju, 15 februari

Intervju med Ulf Rönnestrand (skådespelare på Backa Teater) 30 november 2024, samtal, Backa Teater

Intervju med Kjell Wilhelmsen (skådespelare på Backa Teater) 30 november 2024, samtal, Backa Teater

Musik

freesound.org